

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

På det mange gange omtalte møde var det ikke kun fem partier, der var enige. Alle seks partier var enige, i hvert fald de, der var til stede – nogle lod sig jo repræsentere ved skatteministeren – men vi var i hvert fald alle sammen enige om, at denne løsning var en bedre løsning end beløbsgrænseløsningen. Så Fremskridtspartiet er altså ikke tilhænger af en eller anden bureaukratisk beløbsgrænseløsning.

Dér, hvor enigheden stoppede, var med hensyn til, om forligstekstens ord om de to år skulle overholdes eller ej. Det er ikke korrekt, når skatteministeren nu fremlægger det, som om det er Fremskridtspartiets skyld, at sagen er kommet dertil, hvor vi er nu, for hvis vi var gået til biddet i foråret, var sagen blevet afgjort på det tidspunkt. Jamen hvis vi var gået til biddet i foråret, havde skatteministeren og andre kunnet grine og sige: Ja, dér snørede vi dem en gang til. For det var jo det, der ville have været tilfældet. Hvis vi skulle have givet den kæmpeimødekommelse at fjerne alle eksisterende virksomheder fra ordningen, ville man da have grinnet og sagt: Ja, der har vi et eksempel på, hvor dumme de er i Fremskridtspartiet; de hopper på hvad som helst. Det ønsker vi ikke, og derfor brugte vi foråret og sommeren og for den sags skyld også en del af efteråret til at forhandle om denne sag. Så det er ikke, fordi den har ligget i dvale. Der har været afholdt mange møder og ført megen korrespondance for at nå frem til en løsning.

Vi er da stadig væk overbevist om, at når vi ved andenbehandlingen af dette forslag skal stemme om et ændringsforslag om udskydelse af tidsfristen, når vi såmænd nok også til enighed om det, for Folketingets afstemningssystem er jo så viseligt indrettet, så der også er en gul knap.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Skatteudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 46:

Forslag til lov om ændring af forskellige skattelove. (Andelselskaber).

Af skatteministeren (Stavad).

(Fremsat 27/10 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Anne-Marie Meldgaard (S):

Socialdemokratiet hilser skatteministerens lovforslag om ændring af andelsbeskatningen velkommen. Forslaget har været længe undervejs, men baggrunden må siges at være den bedst tænkelige, da det jo var et enigt Folketing, der i februar 1992 besluttede, at der skulle nedsættes et udvalg, som skulle kulegrave og analysere eventuelle misbrugsmuligheder ved andelsbeskatningen.

Udvalgets rapport, som Folketinget modtog i december 1992, viste klart, at der var behov for en justering og en præcisering af en samlet skattepligtbestemmelse for andelselskaber.

Lovforslaget, som det foreligger i dag, følger i store træk rapportens henstilling til den daværende skatteminister. Dog er den tilpasset de ændringer, der er gennemført ved skattereformen og ved en tidligere ændring af aktieselskabsloven, hvorefter andelselskaber får mulighed for omdannelse til aktieselskaber.

Lad mig slå fast, at Socialdemokratiet ønsker, at andelstanken styrkes, og at der skabes stabilitet og ro ved at lovfæste skattepligtbestemmelserne, så egentlige andelselskaber ikke kan være underlagt og undergivet en anden beskatning end andelsbeskatningen. Derfor er Socialdemokratiet meget tilfreds med lovforslagets præcisering af, at der skal være mindst 10 medlemmer i et selskab for at opnå andelsbeskatning. Ligeledes kan vi varmt tilslutte os forslaget om, at andelselskabets omsætning med ikkemedlemmer ikke overskrider 15 pct. over en 3-årig periode, og endelig det, at om-

[Anne-Marie Meldgaard]

sætningen for ikkemedlemmer i et enkelt år ikke må være mere end 30 pct.; der vil så ske en almindelig selskabsbeskatning. Netop det er med til, at vi fjerner enhver tvivl om andelsselskabernes idégrundlag, nemlig handel med og mellem medlemmer. Endvidere vil al kritik og debat om konkurrenceforvridning, som vi kender så udmærket fra f.eks. grovvareselskaberne, fuldstændig forsvinde. Og jeg gør lige i den forbindelse opmærksom på, at det ikke er forbudt at tegne nye medlemmer i andelsselskaberne. Den stramning, der her sker i beskatningsreglerne, giver netop gode muligheder for at tegne nye medlemmer.

Indførelse af selskabsbeskatning for andelskasser indgik ikke i udvalgets forslag, og jeg er meget tilfreds med, at det indgår i dette lovforslag. I dag er andelskasser i realiteten skattefri, men da de driver pengeinstitutvirksomhed på lige fod med banker og sparekasser, må en skattemæssig ligestilling på linje med de øvrige pengeinstitutter også være på sin plads. At der så her foreslås en 3-årig overgangsperiode med en lavere beskatningsprocent, møder såmænd heller ikke nogen modstand i Socialdemokratiet.

Om lovforslaget i sin helhed kan siges, at det er foreslået, at det får virkning fra og med den 1. januar 1994, altså for indkomståret 1994. Det har vi fuld forståelse for, så fra Socialdemokratiets side er der tilsagn om en hurtig og positiv behandling i udvalget.

Aagaard (KF):

For knap et år siden modtog vi rapporten fra det udvalg, der blev nedsat, efter at alle partier her i Tinget havde givet deres tilslutning til en undersøgelse af eventuelle misbrugsmuligheder ved andelsbeskatningen. Af rapporten fremgår det, at udvalget har taget sit udgangspunkt i gældende lov om andelsbeskatningen og alene har set på eventuelle misbrugsmuligheder.

Den konklusion, som udvalget var nået frem til, var forslag til justeringer og opstramninger på en række punkter i den gældende lov. Det lovede den daværende skatteminister, hr. Peter Brixtofte, meget hurtigt at fremsætte lovforslag om, men regeringsskiftet i januar forhindrede, at det blev hr. Peter Brixtofte, som kunne fremsætte ændringsforslag til andelsbeskatningsloven.

Jeg skal efter disse indledende bemærkninger og så langt, tiden nu rækker, redegøre for Det Konservative Folkepartis holdning til det foreliggende lovforslag. Men jeg vil gerne allerførst komme med en lille, men stille undren over, at det har været nødvendigt at bruge 50 sider til at forklare disse forholdsvis få ændringer, der er tale om. Jeg føler nok, at lovforslagets bemærkninger er utrolig indviklede og bestemt ikke gør loven mere klar og forståelig. Men når det så er sagt, vil jeg gerne udtrykke tilfredshed med, at regeringen og skatteministeren har fremsat lovforslaget. Vi er bestemt tilfredse med, at lovforslaget lægger op til at stoppe misbruget af de klare forskelle, der i dag er imellem andelsbeskatningen og beskatningen af andre selskaber.

Vi vil også gerne udtrykke tilfredshed med, at ministeren har fulgt udvalgets mindretalsindstilling om at reducere grænsen fra 25 pct. til 15 pct., altså grænsen for, hvornår et selskab kan handle med ikkemedlemmer, og hvornår et selskab overføres til almindelig selskabsbeskatning.

Vi er også tilfredse med de forholdsvis klare regler for, hvorledes omsætningen med henholdsvis medlemmer og ikkemedlemmer opgøres, og vi har forståelse for – selv om udvalget ikke havde det under sit kommissorium, som også den socialdemokratiske ordfører var inde på – at andelskasserne med dette lovforslag overføres til almindelig selskabsbeskatning, og det samme gælder ophævelse af den skattefrie fusionsadgang mellem de andelsbeskattede selskaber og aktieselskaber.

Vi noterer også med tilfredshed, at lovforslaget ikke berører sektoren inden for mejerivirksomhed, ægproduktion og slagterier.

Det er også vores opfattelse, at der er behov for, at vi har andelsselskaber, som fortsat kan leve videre og på en sund og konstruktiv måde virke under andelsbeskatningen. Men jeg vil gerne tilkendegive, at vi under udvalgsarbejdet vil se nærmere på de foreslåede overgangsordninger, der er lagt op til for andelskassernes overgang til selskabsbeskatning, samt om de konkurrencevilkår, som bl.a. hersker i grovvarerhandelen, og som udvalget ikke har forholdt sig til, kan forbedres yderligere.

Jeg har allerede udtrykt tilfredshed med, at ministeren har fulgt mindretallets forslag med maksimum 15 pct. handel med ikkemedlem-

[Aagaard]

mer. Men hvorfor ikke 10 pct. eller nul pct.? Nul ved jeg godt – som tidligere erhvervsmand – måske ikke kan håndteres i praksis, men spørgsmålet er alligevel – og det er det, vi gerne vil bore i – om loven skal tilpasses situationen, som den er, eller om praksis skal være, at loven klart definerer reglerne for og forskellen på henholdsvis andels- og selskabsbeskatning.

Men vi skal fra konservativ side tilsige en aktiv indsats under det kommende udvalgsarbejde.

Peter Brixtofte (V):

Dette forslag vil give staten et merprovenu på 25 mio. kr. Der er altså tale om en skatteforhøjelse, som nu skal pålægges vores andelsselskaber. Det er vi fra Venstre klart modstandere af.

Jeg kan godt se, at der i bemærkningerne henvises til, at nu har de, der ejer aktier investeret i erhvervslivet, også fået en skatteforhøjelse, så derfor kunne man også give andelsselskaberne en skatteforhøjelse. Jeg vil gerne sige, at vi også har været imod, at aktieejere skal have en skatteforhøjelse. Vi er i det hele taget imod, at man i denne tid, hvor det går skidt for dansk erhvervsliv, og hvor der bliver færre og færre arbejdspladser, begynder at forhøje skatterne på erhvervslivet. Det synes jeg simpelt hen er et forkert signal, og jeg kan med det samme bebude, at der bliver lagt en anden kurs om kort tid, når vi har fået et folketingsvalg.

Ud over at det er en skatteforhøjelse, er det også Venstres klare indtryk, at en gennemførelse af dette lovforslag vil ødelægge en stor del af andelsbevægelsen. Der er ikke nogen tvivl om, at de regler, der lægges op til her, vil føre til, at en stor del af andelsbevægelsen bliver nødt til at lade virksomhederne omdanne til aktieselskaber.

Jeg vil gerne sige, at vi i Venstre er meget tilfreds med, at Danmark som et af de få lande i verden har haft en meget stærk andelsbevægelse. Det har spillet en kolossal rolle for hele udviklingen af landbruget og de forædlingsvirksomheder og forsyningsvirksomheder, som har forbindelse med dansk landbrug. Det er kort sagt en meget vigtig del af vores erhvervsliv, men også af dansk kultur. Det er vores andelsbevægelse, vi er stolte af, når man fra udlandet kommer og skal se på danske virksom-

heder. Der er jo masser af mennesker fra hele verden, som valfarter til Danmark for at se, hvordan vi driver andelsselskaber, og hvad denne særlige ejerform betyder for det danske samfund. Det er jo bl.a. den ejerform, der betyder, at en stor del af dansk erhvervsliv er på danske hænder og ikke kan opkøbes af udlandet.

Derfor har Venstre den klare målsætning, at vi skal opretholde en stærk andelsbevægelse, som er ejet af os i Danmark.

Med forslaget indfører man en ny regel om, at man ikke må have omsætning med ikkemedlemmer i et omfang, der er større end 15 pct. Med det forslags gennemførelse vil man tvinge en stor del af de danske andelsselskaber til at lade sig omdanne til aktieselskaber, fordi man ikke længere er i stand til at klare dette krav. Det synes vi er meget forkert. Ifølge de oplysninger, jeg har, vil det være en virksomhed, der repræsenterer en omsætning på 11-13 mia. kr., som bliver nødt til at lade virksomheden overgå til aktieselskabsstatus.

Når man har brug for også at sælge til ikke-medlemmer i et betydeligt omfang, skyldes det jo, at man mange gange, når man laver kontrakter, på et givent tidspunkt køber ind og opnår nogle rabatter og ikke på det tidspunkt helt præcis ved, hvor stor en andel af en kontrakt ens medlemmer vil aftage på et senere tidspunkt. Derfor står man måske tilbage med en andel af indkøbet, som man bliver nødt til at sælge til ikkemedlemmer. Jeg vil gerne sige det, som det er: Man kan ganske enkelt ikke opretholde en række af vores andelsselskaber, hvis vi gennemfører denne lovgivning.

Det er jo egentlig en besynderlig baggrund, lovforslaget er blevet til på. Der er foregået et udvalgsarbejde, og udvalgets store flertal er blevet enige om en række ændringer. De ændringer har vi andre så taget til os og sagt: O.k., det vil vi også gerne være med til. Men hele forudsætningen for disse ændringsforslag har været, at man fastholdt den praksis med 25 pct. Derfor er det simpelt hen at ødelægge udvalgets konklusioner, at man ændrer på den grundlæggende forudsætning for de forslag, som et meget stort og afgørende flertal blev enige om i udvalgsbetænkningen.

Jeg vil gerne spørge landbrugsministeren – hvis han er til stede – hvordan han ser på denne sag, hvordan han vurderer virkningerne af

[Peter Brixtofte]

dette lovforslag for denne vigtige del af vores erhvervsliv. Og jeg vil gerne spørge Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti, hvordan man forholder sig til de ændringer, som ikke mindst rammer de mindre foreninger ude omkring. De mindre selskaber bliver simpelt hen ramt af en sådan regel.

Afslutningsvis vil jeg sige, at vi er meget skeptiske over for at indføre aktieselskabsskat for andelskasser, men vi vil da gerne vurdere forslaget i udvalget.

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Jeg er meget glad for, at hr. Peter Brixtofte priser andelsbevægelsen; det gør vi selvsagt også i Socialdemokratiet. Men jeg må også konstatere, at det ikke er et særlig godt signal, Venstre sender til andelsbevægelsen. Venstre signalerer, at man vil sætte sig uden for indflydelse i denne situation, Venstre vil ikke være med til at løfte opgaven, og jeg synes, det er besynderligt, at man, når man på andre punkter ønsker en ligestilling med de øvrige dele af erhvervslivet, så ikke også vil være med her. De meldinger, der kommer fra Venstre nu, opfatter jeg som noget hykleri.

(Kort bemærkning).

Peter Brixtofte (V):

Udvalget har fremlagt sine forslag, det er baseret på en fastholdelse af 25 pct.-reglen. Vi går ind for udvalgets forslag, hvor man har vejret og vurderet de forskellige argumenter.

Nu kan jeg forstå, at motivet til at lave det om til 15 pct. var det dér partitaktiske her i Folketinget med, at nu skal man prøve at isolere Venstre. Jeg kan godt sige, at den slags partitaktiske overvejelser forstår befolkningen ikke, og jeg synes, man helt har mistet jordforbindelsen, hvis man tror, at det er et mål i sig selv, når det gælder en så vigtig del af dansk erhvervsliv og dansk kultur som vores andelsbevægelse.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Til hr. Peter Brixtoftes direkte spørgsmål om vores forhold til landbruget og andelsbevægelsen vil jeg sige, at vi under ingen omstændigheder har noget ønske om at true andelsbevæ-

gelsens eksistens og ej heller den store betydning, den har for landbruget. Der er ingen problemer for andelsselskaberne og grovvarebranchen i at overholde procentsatsen på 15. Princippet brydes selvfølgelig ved nul, det er jo det, der er begrundelsen for andelsbeskatningen, nemlig at det, der sker i andelsselskaberne, er en forlængelse af det, der sker i bedriften derhjemme på gården. Men altså nul er et vanskeligt tal at håndtere, selv om det ikke vil være noget problem for andelsselskaberne at tegne medlemmer.

Endelig vil jeg sige, at jeg kender argumentet, jeg kan høre, hvor hr. Peter Brixtoftes argument om atypisk omsætning kommer fra. Vi vil selvfølgelig under udvalgsbehandlingen være villige til at se på, hvordan man kan udskille atypisk omsætning, f.eks. i tilfælde, hvor man er uheldig med maltbygkontrakter; jeg ved tilfældigvis lidt om branchen. Vi vil være med til at finde løsninger på det, for det er ikke hensigten at straffe andelsselskaberne, men at få andelsselskaberne til at leve op til det princip, der ligger til grund for den fordel, man har i andelsbeskatningen.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Blot en ganske enkelt bemærkning til hr. Peter Brixtofte. Hr. Peter Brixtofte beklagede sig over, at han var udsat for mobning fra de øvrige partier, og at det her blot var endnu et ond-sindet eksempel på, at man prøvede at isolere Venstre.

Jeg vil gerne sige til hr. Peter Brixtofte: Der er overhovedet ikke nogen, der ønsker at isolere Venstre. Det spørgsmål afgøres alene af Venstre selv. Hvis Venstre vil være med til at påvirke denne lovgivning, så kom bare an, kom med i udvalget og deltag i arbejdet! Der er overhovedet ikke nogen, der ønsker at isolere Venstre i denne sag.

(Kort bemærkning).

Peter Brixtofte (V):

Jamen det vil jeg give et klart tilsagn om. Vi kan stemme for stort set hele loven, hvis man bare laver det om, så vi beholder de 25 pct., og da jeg forstår, at det – set med andres øjne – ingen betydning har, at man indfører kravet, kan man jo roligt fastholde de 25 pct.

Rahbæk Møller (SF):

Når man hører henholdsvis den konservative og Venstres ordfører, bliver man klar over, at der går mange forskellige skel i dette Folketing. Et af dem er, at nogle er tilhængere af andelsbevægelsen, andre er imod. Jeg vil gerne øjeblikkelig bekende, at SF er et af de partier, der er tilhængere af en andelsbevægelse. Dermed være ikke sagt, at vi tilslutter os Venstres betragtninger, for vi har også den opfattelse, at med ret følger pligt.

Sagen er jo, at andelsselskaberne har en skattemæssig fordel. Det skal de også have, for hvis de ikke havde det, ville de øjeblikkelig blive aktieselskaber, for aktieselskaber har en anden fordel, nemlig at kunne få billigere kapitaltilførsel.

Når det er sagt, må det også være et rimeligt forlangende, at andelsselskaberne lever op til nogle rimelige krav, nemlig deres egne, det, der definerer dem som et andelsselskab, det demokratiske krav.

SF har gennem længere tid forsøgt at få indført – og vi har stillet forslag herom – en egentlig andelslov, der definerede, hvad et andels-selskab var, og herunder selvfølgelig, at det indlysende demokratiske krav, nemlig én mand én stemme og medarbejderrepræsentation i ledelsen, blev indført. Det har vi ikke kunnet finde flertal for. Det er vi kede af, for vi mener, det er nødvendigt at skille klinten fra hveden. Vi tror i øvrigt, at andelsselskaberne vil være kede af, at de ikke selv har støttet det, for det kan ramme dem, men sådan er det altså blevet.

Det eneste, der så kommer nu, er, at vi har set, at industriministeren har fremsat forslag om, at der skal ske en registrering og være en regnskabspligt for andelsselskaber. Det er jo godt nok, men stadig væk ikke nogen definition af, hvad et andelsselskab er. Den kommer så her, lidt ejendommeligt, i en skattelov: lige pludselig står der en definition. Og hvad er så ifølge regeringens opfattelse definitionen på et andelsselskab? Ja, det er to ting. Der skal være mindst 10 medlemmer. O.k., det er naturligt, det tilslutter vi os også, men så må det højst have 15 pct. omsætning med ikkemedlemmer. Det tror vi ikke er af virkelighedens verden.

Mange andelsselskaber især inden for landbruget opererer ikke alene på markedet – det gør de alle sammen – men på et marked, der er

stærkt afhængig af vejret. F.eks. duer korn, der var tænkt til maltbyg, pludselig ikke, fordi proteinet er forkert. Andet korn, der var tænkt til brødkorn, duer heller ikke af den modsatte grund. Dét er proteinet også forkert, men i modsat retning. Hvad gør man så? Så må man ud på markedet, og så tvinges man til at handle med ikkemedlemmer. Det er livets vilkår, og det er værst for de mindre, for de store kan lettere justere den slags ting internt. Derfor vil vi ikke gå med til procenten på 15. Vi tror, det vil være ødelæggende. Vi er bange for, at det vil medføre, at en lang række andelsselskaber tvinges over til aktieselskabsformen.

Til gengæld vil jeg stadig væk endnu en gang agitere for, at vi får en ordentlig definition af, hvad et andelsselskab er, og så skal det være en ordentlig én – én, der præciserer, at andelsselskaber er en særlig demokratisk form.

Hvad de øvrige forslag angår, er der jo tale om skattejusteringer. Det er stort set i overensstemmelse med det, udvalget har anbefalet i sin betænkning. Det er vi positive over for. Vi mener, at der var en række ting, der skulle ses på. Det har vi nu set på, og nu bliver det ført ud i en lovgivning, så vi vil gå ind i udvalgsarbejdet ud fra en meget positiv vinkel. Vi håber, vi kan være med, men en af vores betingelser er altså, at denne 15 pct.s-regel bliver en 25 pct.s-regel.

(Kort bemærkning).

Aagaard (KF):

Det er hr. Rahbæk Møllers indledende bemærkning, der kalder mig herop. Hr. Rahbæk Møller fastslog, at man tydeligt kunne se, at der var et skel mellem De Konservative og Venstre med hensyn til, hvem der var for eller imod andelsformen.

Det mener jeg under ingen omstændigheder der er noget belæg for ud fra de bemærkninger, jeg kom med. Jeg tilkendegav klart, at vi er tilhængere af, at vi fortsat har en sund, en konstruktiv og en dygtig andelsbevægelse, som kan arbejde under de vilkår, der nu engang er fastlagt i andelsbeskatningsloven, og at vi gerne vil forhindre, at de uheldige episoder, vi har set igennem de seneste år, kan fortsætte til skade for andelsbevægelsen.

Vi ønsker så gode, så rimelige og så attraktive vilkår som muligt, men det skal være på fair og konkurrencemæssigt lige vilkår.

Niels Højland (FP):

Da vores ordfører på området desværre ikke kan være her, skal jeg kort fremføre partiets synspunkter vedrørende andelsbeskatning.

Der kan jo holdes et langt foredrag, og der er allerede kommet mange eksempler på den gode virkning, andelsbevægelsen har haft på landbruget og ude i lokalområderne, og hvad andelsbevægelsen i det hele taget har betydet for Danmark og for de dertil knyttede erhverv.

Dengang dette udvalg blev nedsat, var det jo på grund af, at der havde været rejst kritik af andelsbevægelsen. Der har vi altid følt, at det har været en urimelig kritik. Men for at den kritik af andelsbevægelsen ikke skulle blive ved med at blive rejst, følte vi, at det var rimeligt, at man gik ind i dette udvalgsarbejde og kom med dette lovforslag. Det er altså på den baggrund, at lovforslaget er kommet her.

Jeg kan sige helt klart på Fremskridtspartiets vegne, at vi gerne vil være med til at lave en lovgivning, som renser andelsbevægelsen for enhver mistanke om, at den udnytter systemet eller bruger systemet uhensigtsmæssigt. Men vi vil under ingen omstændigheder være med til at lave en lovgivning, som ødelægger eller underminerer andelsbevægelsen. Det ligger helt fast.

Selvfølgelig vil vi gå positivt ind i udvalgsarbejdet. Men det er for andelsbevægelsens skyld og på grund af alt det, andelsbevægelsen har været årsag til.

Elisabeth Arnold (RV):

Det er et længe ventet lovforslag, vi har til førstebehandling i dag, og der har både været en del tidligere politiske diskussioner og også et udvalgsarbejde. Det, der foreligger her, er jo ikke en tro kopi af det forslag, der var i udvalgsrapporten, men hovedlinjerne er dog fastholdt.

Noget af det, der er sagt her tidligere i dag, kan vi fra radikal side tilslutte os, nemlig at det havde været vigtigt at få en definition af, hvad et andelsselskab egentlig er: Hvor går grænsen for, hvor meget man skal handle med medlemmer, og hvor stor en andel man kan tillade sig at handle med ikkemedlemmer, før man overskrider den usynlige grænse og i virkeligheden er et ganske almindeligt handelsselskab og ikke et andelsselskab? Den grænse kan selvfølgelig diskuteres, og der er nok ikke nogen tvivl

om, at der findes selskaber, som vil kunne leve med en grænse, og selskaber, som sagtens kan leve med en anden grænse. Virkelighedens verden er, som en af de tidligere ordførere sagde, selvfølgelig meget varieret.

Vi synes, at det forslag, der ligger her, er et, vi kan arbejde ud fra. Og vi er meget interesseret i at få et grundigt og nøgternt udvalgsarbejde, hvor vi diskuterer, hvordan det helt præcist kommer til at fungere.

Én ting er sikker: Der skal ske nogle justeringer i forhold til den gældende lovgivning. Det har vi ønsket alle sammen, og derfor synes jeg, at det ville være forkert allerede på nuværende tidspunkt at grave os ned i nogle grøfter, hvor vi siger, at vi overhovedet ikke kan snakke sammen, overhovedet ikke debattere. Det er da klart, at når den ene ordfører siger, at man gerne vil have grænsen ned på nul, og en anden siger, at grænsen i virkeligheden bør være højere end 25 pct., så er der et overordentlig stort spillerum, måske også et spillerum, der røber en helt urealistisk forventning om, hvad det er for en type lovgivning, vi er i gang med.

Det Radikale Venstre ønsker, at vi indgår et bredt forlig om dette her, og at vi får en ordning, som kan fungere langt ud i fremtiden og til andelsbevægelsens tilfredshed og forhåbentlige bevarelse.

(Kort bemærkning).

Peter Brixtofte (V):

Ifølge det materiale, som jeg har kendskab til, vil dette forslag betyde, at 42 af de 47 andelsgrovvareforeninger samt en række fælles virksomheder i slagteri- og mejerisektoren vil overgå til aktieselskabsbeskatning. Altså 42 ud af 47.

Jeg vil så spørge både Det Radikale Venstres og Kristeligt Folkepartis ordfører: Hvis det bliver godtgjort under udvalgsbehandlingen, at det er i det omfang – måske mindre, men stadig væk et stort omfang – er man så parat til at drøfte vores ønske med hensyn til dette lovforslag, nemlig at vi fastholder grænsen på 25 pct.?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne sige til hr. Peter Brixtofte, at vi skal have mange oplysninger frem i udvalget.

[Elisabeth Arnold]

De oplysninger, som hr. Peter Brixtofte har, tror jeg at samtlige skatteordførere har fået tilsendt, og de baserer sig selvfølgelig på den lovgivning eller mangel på samme, der har eksisteret indtil nu.

I det øjeblik der i fremtiden toner andre rammer frem, vil medlemsskaren i de enkelte andelsselskaber muligvis ændre sig. Der kan også ske andre ting. Vi skal have vurderet mange ting under udvalgsarbejdet. Jeg vil ikke stå her på Folketingets talerstol og begynde at forhandle med hr. Peter Brixtofte.

Jeg vil bare håbe, at hr. Peter Brixtofte og hans parti vil gå aktivt ind i forhandlingerne; ellers er der selvfølgelig andre muligheder for at indgå forlig end med Venstre.

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Det, der får mig på talerstolen lige nu, er hr. Peter Brixtoftes spørgsmål til Kristeligt Folkeparti og Det Radikale Venstre, hvor hr. Peter Brixtofte ville have et tilsagn om, at hvis det under udvalgsarbejdet blev bevist, at 42 ud af 47 virksomheder i andelsbevægelsen måtte overgå til aktieselskabsbeskatning, ville hans forslag få støtte fra de pågældende partier.

Jeg vil så spørge modsat: Hvis det nu viser sig, at de påstande, hr. Peter Brixtofte kommer med her, både om antallet af andelsbevægelsens virksomheder og om de beløbsrammer, som hr. Peter Brixtofte også omtaler, ikke holder stik, vil Venstre så være med til at støtte de 15 pct., som står i forslaget?

(Kort bemærkning).

Peter Brixtofte (V):

Vi stoler naturligvis på de oplysninger, vi har fået, og derfor er vi overbeviste om, at de er rigtige. Men det er klart, at vi vil gerne lade os overbevise, hvis det viser sig, at der er nogle justeringer i tallene. Men jeg opfatter det som et klart tilsagn fra regeringspartierne om, at man er parat til at drøfte en fastholdelse af 25 pct.-grænsen, hvis det viser sig at være korrekt, at man med denne her ændring tvinger et stort antal andelsselskaber over til aktieselskabsbeskatning.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Nu synes jeg nok, at hr. Peter Brixtofte spænder buen lige lovlig hårdt. Hr. Peter Brixtofte svarede jo ikke på fru Anne-Marie Meldgaards spørgsmål. Vi har et spektrum, der allerede er præciseret af forskellige ordførere her i salen, helt nede fra nul procent hos den konservative ordfører og op til over 25 pct. hos andre ordførere. Der er altså et stort spektrum til rådighed. Hvorfor skal vi lægge os på det ene eller det andet nu? Vi har jo udvalgsarbejdet foran os. Vi skal have mange oplysninger på bordet. Vi skal have mange aspekter i denne sag belyst. Slå koldt vand i blodet!

(Kort bemærkning).

Peter Brixtofte (V):

Det, der er afgørende, er, at hele udvalgsarbejdet og den tekniske høring er foregået på baggrund af en sats på 25 pct. Det har overhovedet ikke været undersøgt, hvad det betyder, hvis man går over til 15 pct. Derfor synes jeg, vi skal blive enige om nu at undersøge, hvad virkningerne er, og når vi så har fået et undersøgelsesresultat og nogle svar og noget dokumentation, finder vi ud af, om det ikke er rigtigt at fastholde de 25 pct.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Udvalgsarbejdet er foregået på den baggrund, at praksis har været 25 pct. Det er den vurdering, man har foretaget, og efterfølgende har man så vurderet, hvordan sagen skulle være fremover. Der har ikke været nogen lov-mæssig fastsættelse af, hvad procenten skulle være.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi går så tilbage til ordførerrækken.

Ole M. Nielsen (KRF):

Vi er faktisk meget lykkelige for det forslag til ændring af andelsselskabernes forhold, der ligger her. Vi håber, at lovforslaget kan bringe ro om andelsbeskatningen i fremtiden. Det har jeg dog ikke noget særlig stort håb om. Den private grovvarerhandel vil helt sikkert ikke være tilfreds selv med dette forslag, for der vil stadig væk set med den private handels øjne være en grov forskel i beskatningen. Det er der stadig væk. Men vi ønsker ikke fra Kristeligt Fol-

[Ole M. Nielsen]

kepartis side at afskaffe andelsbevægelsen og fjerne dens muligheder – med det resultat, at den kommer på udenlandske hænder, hvis den bliver til aktieselskaber osv. Vi anerkender i høj grad andelsbevægelsens historiske og nutidige betydning for landbruget. Men andelsbevægelsen har fordel af andelsbeskatningen; det er uomtvisteligt. Selv om der er store diskussioner om den fordel, og selv om den bliver nedgjort fra andelsbevægelsens side som næsten værende en ikkefordel, er det absolut en stor fordel. Et af argumenterne for andelsbeskatningen er jo, at de andelsejede selskaber ikke har samme gode mulighed for at skaffe sig egenkapital, ansvarlig kapital, som de private selskaber har. Men den argumentation duer jo ikke engang. De familieejede grovvarereselskaber har ringere mulighed for at skaffe sig kapital, end andelsselskaberne har, som jo i vid udstrækning er godt konsoliderede og i kraft af deres andelsforhold faktisk har rigeligt med kautionister. Der er gode muligheder.

De fordele, andelsbeskatningen har, kan ifølge mit synspunkt kun forsvares ud fra det helt fundamentale princip, at det, der foregår i andelsselskabet, er en forlængelse af det, der foregår på den enkelte landbrugsbedrift derhjemme. I princippet betyder det jo så, at alt det, der foregår i andelsselskabet, skal foregå mellem medlemmer, at handelen uden om medlemmer altså skal være nede på nul procent. Det er selvfølgelig vanskeligt håndterligt i praksis, men det må være princippet. Til gengæld er vi i Kristeligt Folkeparti villige til at se på de tekniske muligheder for at udskille atypisk handel, som af gode grunde ikke kan foregå mellem medlemmer. Men i princippet bør handel med landmænd altså foregå som handel med medlemmer.

Med hensyn til hr. Peter Brixtoftes spørgsmål om, hvorvidt det vil vise sig, at 42 ud af 47 selskaber må overgå til aktieselskabsbeskatning, hvis vi kommer ned på en handel på 15 pct. til ikkemedlemmer, vil jeg sige, at det skræmmeksempel, der er vist i rapporten, går ud fra den praksis, man har nu, hvor man jo ikke har gjort særlig meget ud af at tegne medlemmer. Men jeg er helt sikker på, at det vil være muligt for andelsselskaberne at tegne nye medlemmer, og jeg vil være leveringsdygtig i argumenter til landmændene for at tegne sig som medlemmer af andelsselskaberne, hvis

man skulle mangle nogle af dem. Dem er der såmænd rigeligt af; så vi anser det ikke for noget problem.

Vi anbefaler lovforslaget, men vi vil under udvalgsbehandlingen gerne være med til at se på de tekniske vanskeligheder, der eventuelt kan være. Men jeg mener bestemt ikke, der kan være tale om at sætte procenten på 15 op – snarere det modsatte.

Og så skal jeg også her hilse fra CD og sige, at de anbefaler lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Filt Jensen (V):

Specielt til de partier, der navnlig vil noget med de små handelsforeninger, vil jeg sige, at med bestemmelsen om at sætte procenten ned fra 25 til 15 bidrager man til, at det netop bliver de små handelsforeninger, man får nedlagt. Det bliver foreninger, der arbejder i områder med måske ikke så forfærdelig stor husdyrproduktion. En stor del af de varer, de modtager fra landmændene, skal afsættes til industrivirksomheder – det være sig oliemøller eller brødfabrikker eller malterier – og derfor kan de ikke holde sig under de 15 pct.

I andre områder af landet – også hvor der er stor husdyrproduktion – vil en del foderstovirksomheder, som har kontrakter på maltbyg, brødhvede osv., i visse år af vejræssige grunde komme i den situation, at det ikke er muligt at afsætte deres produktion, og de må så afsætte den på anden vis samt eventuelt foretage suppleringskøb for at dække deres kontrakter.

Jeg føler mig overbevist om, at det er korrekt, når de revisionselskaber, der reviderer størsteparten af disse virksomheder, siger, at over 90 pct. af de små virksomheder vil bukke under for denne lov og blive nødt til at gå over til aktieselskabsbeskatning, og jeg vil tro, at det også for en del partier herinde vil føles som en katastrofe, at vi får disse handelsvirksomheder nedlagt. Der er sikkert større mulighed for de store, landsdækkende virksomheder for at holde sig inden for procenten. Men tænk på de små andelsvirksomheder! Vi skulle gerne bevare dem i Danmark. Det gælder også inden for slagterisektoren og mejerisektoren, at vi vil få en hel række problemer.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Som flere andre ordførere herinde deler også jeg hr. Filt Jensens bekymring for de små andelsvirksomheder, og det er en meget udmærket beskrivelse af disse virksomheders vilkår og deres handelsmønster, hr. Filt Jensen giver nu.

Men jeg vil gerne advare imod, at man bruger udtrykket, at de vil »bukke under og blive nødt til at underkaste sig aktieselskabsbeskatning«. Det betyder jo ikke, at de pågældende virksomheder ophører med at eksistere som handelsselskaber; det betyder bare, at de skal indgå under en anden beskatningsform. Det er ikke sådan, at de pludselig bukkes under. Hvad er det for en undergangsstemning at tegne? Vi behandler her en lovgivning om beskatning og ikke en lovgivning om, hvorvidt der er nogle, der skal bukke under, fordi deres eksistensgrundlag er truet. Det er det jo ikke. Vi diskuterer nogle grænser for, hvornår man skal benytte den ene eller den anden form for beskatning i forhold til de pågældende selskaber, og det skal vi diskutere i udvalget. I den forbindelse vil jeg gentage min opfordring til Venstre om at deltage aktivt i udvalgsarbejdet; ellers må vi jo finde nogle andre at snakke med. Men lad være med at betragte eller beskrive det, som om dansk landbrug nu bryder sammen og enhver andelsforening her i landet vil bukke under! Sådan er det ikke.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi har igen et par korte bemærkninger. Først hr. Filt Jensen.

(Kort bemærkning).

Filt Jensen (V):

Lad mig så rette udtrykket »bukke under« til, at de vil ophøre med at eksistere som andelsselskaber. Idet de går over til aktieselskabsbeskatning, bliver de nødt til også at benytte sig af de fordele, der ligger i aktieselskabsvirksomhed, og må derfor forlade det gode gamle andelsprincip. Det var det, jeg forstod ved at »bukke under«.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Over for hr. Filt Jensen vil jeg gentage mit tilsagn om under udvalgsbehandlingen at være

med til at finde tekniske muligheder for at sikre, at selskaber med atypisk handel i en periode ikke dumper uden for rammen af den grund.

Og så vil jeg i øvrigt rette den misforståelse, som ligger i, at handel, hvor det drejer sig om køb fra landmænd og salg til engrosside, ikke skulle være medlemshandel. Det er også medlemshandel, lige så vel som salg af foder og gødning osv. til landmanden er det. Så det er ikke svært at leve op til disse regler, og vi vil gerne være med til at finde mulighederne for, at det kan lade sig gøre. Vi er ikke ude på at fjerne andelsselskabernes muligheder. Hermed har jeg én gang til bekræftet det.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Med hensyn til debatten med hr. Filt Jensen og fru Elisabeth Arnold er jeg nødt til at gøre opmærksom på, at det selvfølgelig er hr. Filt Jensen, der har ret. For når man erstatter én skævhed, nemlig skævheden i form af kapitaltilførsel, med en anden skævhed, nemlig skævheden i beskatningen – hvis man altså opgiver den ene, så vi alle bliver ligestillet beskatningsmæssigt – ja, så vil aktieselskabsformens fordel med hensyn til billig kapitaltilførsel medføre, at alle, der nu engang fungerer på markedets vilkår, er nødt til at søge den mest fordelagtige form, og det bliver aktieselskabet. I den udstrækning andelsbevægelsen mister sit skatteprivilegium, vil den derfor blive tvunget over på aktieselskabsformen af markedet.

Skatteministeren (Stavad):

De, der ikke måtte have læst lovforslaget og alligevel har overværet debatten, vil formentlig have registreret en betydelig uenighed om dette lovforslag. Derfor vil de måske undre sig over, at jeg vil starte med at takke for, at jeg har lyttet mig til en meget stor tilslutning til lovforslaget.

Det har jo faktisk været kendetegnende, at debatten har handlet om et enkelt punkt i lovforslaget, som rummer ganske mange punkter, og det betyder jo også, at hvis den debat, vi har haft her ved første behandling, er dækkende for de synspunkter, der gælder med hensyn til dette her, så er den politiske debat, vi skal have med hinanden, inden vi når frem til tredjebehandlingen, forholdsvis afgrænset og oversku-

[Skatteministeren]

elig. Det skulle vel gøre det muligt, at vi kunne samles – forhåbentlig meget bredt – om dette lovforslag.

Vel, jeg ser selvfølgelig vanskeligheden, når nogle har ønsket de femten procent sat ned og andre har ønsket de femten procent sat op. Men det, jeg har lyttet mig til, også i forhold til det punkt, som er afgørende, er, at vi har en fælles målsætning, nemlig at vi er enige om, at vi ønsker at give andelsbevægelsen gode muligheder også fremover.

Jeg har også lyttet mig til – men det er jeg lidt mere i tvivl om – at der er enighed om, at den balance, vi finder, også skal efterlade nogle rimelige konkurrencevilkår for virksomheder, der har organiseret sig på forskellig vis – altså dér, hvor vi har andelsselskaber, der er ude på nøjagtig det samme marked og har en fuldstændig ens kundekreds, som man konkurrerer om, og hvor man eksempelvis konkurrerer med et selskab, der driver nøjagtig den samme slags virksomhed, bare i aktieselskabsform – og det er den balance, der i hvert fald er tilstræbt med dette lovforslag.

Ud fra alt, hvad jeg har kunnet samle op, er det en nøgtern konstatering, at dette lovforslag ikke vil skabe nogen problemer i forhold til mejerisektoren og i forhold til slagterisektoren, for dér er spørgsmålet om ikkemedlemshandel sådan set et ikkeeksisterende problem. Derfor kan vi også – hvilket jeg også har lyttet mig til i debatten her – næsten koncentrere debatten om grovvarsektoren. Dér kan jeg ikke lade være med at gøre opmærksom på, at det, der stort set lige så sikkert som historien hver sommer om Loch Ness-uhvret har fået debatten om andelsbeskatningen til årligt at dukke op, har været, at man har følt, at der har været ganske store urimeligheder og konkurrenceforvridninger inden for grovvarsektoren, alt efter om man har været organiseret som andelsselskab eller som aktieselskab.

Det, der var vores fælles grundlag for at fremsætte det beslutningsforslag, som bevirkede, at der blev nedsat et udvalg, var for det første at prøve at få skabt et regelsæt, hvor man ikke i kombination med andre af vore regelsæt kunne misbruge andelsselskabsbeskatningen i forhold til den almindelige aktieselskabsbeskatning. Det er en målsætning, som vi har været enige med andelsbevægelsens folk om. Dér har de været enige i, at de bestemt heller ikke

ønsker en debat om andelsbeskatningen, som kan være skadelig, og som kan sætte spørgsmålstegn ved, om vi nu også fortsat skal have et skattesystem, som lige nøjagtig er tilpasset andelssektorens særlige forhold. Derfor har vi – oplever jeg – haft et fælles udgangspunkt.

Den anden målsætning gik ud på at prøve at få skabt et regelsæt, som kunne få skabt omkring dette her. Så dér, hvor der har været rejst berettiget kritik – også berettiget politisk kritik – i forhold til andelsbeskatningen og i forhold til andre beskatningsformer, har vi haft en fælles målsætning om at komme med et lovforslag, som kunne sikre, at når vi har vedtaget det, kan vi se frem til en rolig periode, hvor andelsbeskatningen ikke bliver et kontroversielt emne, hverken her i folketingsalen eller for den sags skyld ude i erhvervslivet, hvor man organiserer sig på forskellig vis. Det har været målsætningen med den måde, som dette lovforslag er skruet sammen på.

Jeg nærer – det vil jeg gerne sige – personlig meget varme følelser for andelsbevægelsen. Jeg mener, at andelsbevægelsen er en vigtig del af hele den danske kultur. Når vi ser på vores historie, så spiller andelsbevægelsen på mange forskellige måder en meget stærk rolle i den måde, vi har udviklet os på: hele den grundtvigske tankegang, hele vores demokrati, måden, det er bygget op på, og hvor vi har hentet vores inspiration fra.

Så personlig vil jeg gerne sige, at jeg har en meget stærk interesse i at sikre, at vi også på skatteområdet får regler, der kan sikre andelsbevægelsen og andelstanken fremover. Men jeg tror, at forudsætningen for, at vi kan det, er, at vi også prøver at få skabt sådanne regler, at der ikke kan rejses berettiget kritik med hensyn til konkurrenceforvridning. Dér, hvor man skal ud og konkurrere med ikkemedlemmer på ret forskellige vilkår, er vi nødt til at prøve at få skabt vilkår, der er så rimelige og så ensartede som muligt.

Det er baggrunden, og det er med den baggrund, at jeg og regeringen går ind i disse forhandlinger. Jeg vil meget håbe på, at vi kan skræve over de forskellige synspunkter, der har været her under førstebehandlingen, og hvis vi kunne blive enige om nogle målsætninger, synes jeg, at vi alle sammen skal lade os påvirke af de oplysninger, der kommer frem under udvalgsarbejdet. Og det håber jeg at vi

[Skatteministeren]

vil fra begge sider. Jeg noterede mig bl.a., at hr. Filt Jensen havde et eksempel, som i hvert fald i den form, det blev præsenteret i her fra Folketingets talerstol, er en misforståelse. Der kan være andre misforståelser, og det kan også være, at der er noget, jeg har misforstået. Det synes jeg vi skal hjælpe hinanden med at få rettet undervejs, så vi får et nøgternt og ordentligt grundlag at træffe den endelige beslutning på.

Jeg har også lyttet mig til, at det må have været nogenlunde de samme støttepædagoger, der har været rundt omkring, for aldrig har jeg hørt så meget om maltbyg som under denne debat. (*Munterhed*). Der er jo stort set ikke en ordfører, som ikke har været ekspert udi maltbyg, og det kunne måske fortælle lidt om, at det er de samme eksempler, man har. Så synes jeg, at vi alle sammen skulle lade os påvirke både af de spørgsmål, der stilles, og de svar, der gives, og af de oplysninger, der kommer til udvalget udefra. Så tror jeg – håber jeg – at vi derefter kan sætte os ned sammen og forhåbentlig finde en løsning. Jeg har i hvert fald ikke lyttet mig til noget under førstebehandlingen, der skulle gøre det umuligt, at når denne lov skal vedtages, kan vi – tror jeg – faktisk nå til et enigt Folketing med ene grønne knapper. Det er målsætningen. Jeg håber, det lykkes. Jeg mener, at landbruget, andelsbevægelsen, vi alle sammen ville være tjent med den løsning, så at vi får signaleret, at nu er der ro om denne sag. Ingen af os er tjent med, at det er en sag, der ender i en stor konflikt i Folketinget.

Derfor siger jeg både ja tak til den udstrakte hånd – også fra hr. Peter Brixtofte og Venstre – og appellerer samtidig til hr. Peter Brixtofte om måske at lade være med at skrue tonelejet højere op, end godt er, for når hr. Peter Brixtofte siger, at dette er en skatteforhøjelse, så er det jo ikke på grundlag af de ændringer, som hr. Peter Brixtofte har kritiseret. Det er, fordi vi får stoppet nogle huller til, som andelsbevægelsen og landbruget selv er interesseret i og gerne ser stoppet til. Det var punkt 1.

Punkt 2: Det næste forslag, vi har på Folketingets dagsorden, rummer faktisk en lettelse skattemæssigt til erhvervslivet, der er væsentlig større end de beløb, vi nogen sinde drømmer om at få ind på dette her. Så lad os nu ikke gøre dette her til en debat om, at nogle er gode og andre er åh så onde over for dansk erhvervsliv. Jeg mener, at vi står i en situation,

hvor vi alle sammen har interesse i at få skabt sådanne rammer og vilkår for vort erhvervsliv, at det kan trives, skabe beskæftigelse og være med til at give os grundlaget for det velfærds-samfund, som jeg håber at også hr. Peter Brixtofte vil være med til fremover.

Aagaard (KF):

Jeg er meget enig i ministerens konklusioner med hensyn til indskrænkning af den problematik, der står tilbage her efter førstebehandlingen. Men da ministeren indledningsvis netop vedrørende dette problem ligesom fru Elisabeth Arnold på en måde tog mine udtalelser til indtægt for et forslag om en nulprocent, vil jeg gerne helt tydeligt have slået fast, at det, jeg gav udtryk for, var, at vi under udvalgsbehandlingen vil bore i, at når der skal lovgives om en praksis, der i dag er 25 pct., er procentsatsen så fortsat 25, eller er den 15 eller nul? Det var det, jeg gerne yderligere ville slå fast med disse bemærkninger.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Skat- teudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 47:

Forslag til lov om ændring af forskellige skat- telove. (Opsparing af kapitalafkast i virksom- hedsordningen, konjunkturudligning i kapitalaf- kastordningen, m.v.).

Af skatteministeren (Stavad).
(Fremsat 27/10 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling